

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 200 lel, klszgdák, gazdatltsztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfüggyelő bizottság felfüggyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 350 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 180 lel Egyes szám 7 lel

A talajreakció kérdésének mai állása a gyakorlat szemszögéből nézve.

Irta: Gyárfás József.

Rövid magyarázatképpen itt csak annyit említek, hogy a talaj reakciója vagy „kémhatása” alatt értendő, vajjon a talaj oldata, vagy ha jobban tetszik: a talaj nedve savanyu, közömbös, vagy lugos e. Ilyen formájában ez a fogalom nem új dolog, minden gyakorlati gazda tudja, hogy van „savanyu” talaj is. Időszerűséget újabban e kérdésnek az adott, hogy a régi felfogás és a régi vizsgálati eljárások helyébe helyesebb nézetek és fejlettebb vizsgálati módszerek léptek. Míg azután a nagy gyakorlat inkább csak a televénytalajok közül ismert savanyuakat, addig az újabb laboratóriumi vizsgálatok folyamán kitűnt, hogy az ásványi talajok is gyakrabban adnak savanyu reakciót, mint általában feltételezni szokásba volt.

A talajreakció kérdése a tudománynak még egész fiatal ága, a felderítő munka e téren még serényen folyik, az ellentétes adatoknak és ellenkező véleményeknek egész tömege vár még tisztázásra, mégis egyesek a tudományos kutatás eredményeinek, laboratóriumokban nyert kísérleti adatoknak gyakorlati értékelésénél máris túlzásba mentek.

A talajreakció és a növény.

A gazda növényei nem egyformán viselkednek a talajreakcióval szemben.

Hogy a talajreakció és a növényzet közt milyen a viszony, erről Lemmermann és Fresenius a következőket írták: „Gazdasági növényeink fejlődésére a legjobb, ha a talaj közömbösen reagál. Rendesen az sem árt sokat, ha a talaj gyengén savanyu, vagy gyengén alkálikus reakciót ad. Ha azonban a savanyuság foka bizonyos határon felül emelkedik, ez valamennyi gazdasági növényre ártalmas hatásokat fejt ki. Tudjuk továbbá, hogy gazdasági növényeink különböző mértékben érzékenyek a talajsavanyusággal szemben. A pillangósok a legérzékenyebbek, különösen a lucerna, bab, borsó, vöröshere, búkköny; már nem annyira érzékeny a szeradella és a csillagfürt. A gabona

közül az árpa és a buza kevésbé érzékenyek látszik, mint a zab és a rozs. Még kevésbé érzékeny a pohánka és a kukorica. A kapásnövények közül különösen a répa érzékeny a talaj savanyusága iránt; kevésbé érzékeny a burgonya, sőt a talaj bizonyos savanyuságát szereti is. A legtöbb savanyuságot egyes gyomok bírják el, mint pl. a parlagi csibehur, a békarokka, a sóska, a vetési aranyvirág. Ha tehát az utóbbi növények egy szántón nagy mennyiségben előfordulnak, ez jele lehet annak, hogy a talaj a gazdasági növények számára túlságosan savanyu, úgyhogy a gyomokkal való küzdelemben hátrászorultak. De ez azért mégsem biztos jel.”

Ugyanerről a kérdésről Fresenius 1925-ben már így nyilatkozott: „A közömbös talajreakció éppenséggel nem valamennyi növény számára az optimális reakció. Vannak növények, melyek savanyu talajon jobban diszlenek, így pl. a burgonya, mások inkább alkálikus reakciót szeretnek, pl. a cukorrépa. Igen sok növénynek két optimuma van: egy a savanyu, másik a lugos oldalon!”

Egyes tapogatózó kísérletek szerint gazdasági növényeink különböző fajtái, vagy változatai is eltérően viselkednek a talajreakciójával szemben. Nálunk is pl. egyes buzafajtákról emlegetik, hogy alkálikus szikesen egyéb fajtáknál jobban diszlenek.

Mások kétségbe vonják, hogy az egyes fajták közt e tekintetben csakugyan lényeges, vagy mondjuk inkább: a gyakorlat szempontjából figyelembe vehető különbségek állnának fenn.

Annyi bizonyos, hogy a talajreakció kérdésének ez a részlete még nem forrott ki.

Amerikai vizsgálatok szerint, amelyek kvarc-homok kulturákkal történtek, a zab és a buza a legnagyobb termést nagyon kevés savanyu, majdnem közömbös talajreakció esetén adta ugyan (a zab körülbelül pH 6, a buza pH 6-7,-nél),¹⁾ de az alsó és felső növekedési határok a zabnál és a buzánál egyaránt csak erősen savanyu és erősen lugos reakció-

¹⁾ pH-értékkel szokás kifejezni újabban a talajreakciót, pH=7 közömbös, 7-nél kisebb szám savanyu, 7-nél nagyobb szám pedig lugos reakciót jelent.

nál mutatkoztak. (Kritikusak voltak pH 3 és pH 10.) E két határ olyan szélsőségek, hogy nem hiszem, hogy miveleti talajaink között előfordulnának.

Hogy a zab savanyu tőzeges talajon, másrészt a buza lugos sziklatalajon is még diszlik, azt különben minden gyakorlati gazda tudja.

A talajreakció és a talajnak ugynevezett savanyuság-betegsége.

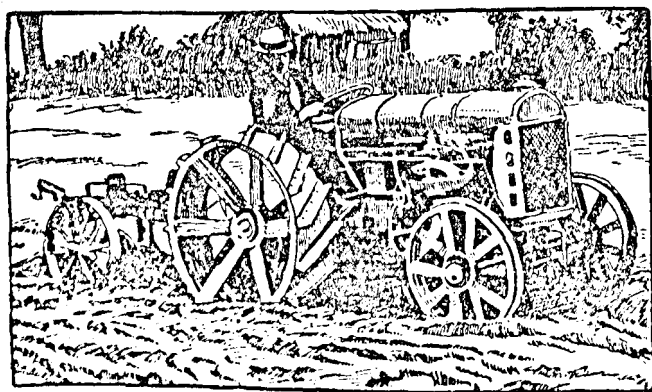
A talajreakció laboratóriumi megállapításának kezdetben különös jelentőséget tulajdonítottak az ugynevezett „talaj savanyuság-betegség” okának kiderítésénél. Ahol mutatkozott e betegség, azt a talajt kezdetben „kémiailag” betegnek vélték, vagyis a betegséget a talaj túlságos savtartalmának tudták be. Kivált 1923-ban Magyarországon is elvéve, Németországban pedig nagyon elterjedten mutatkozott ez a betegség, amely abban nyilvánult, hogy a fiatal vetések — rendszeren foltonként — megállapítható külső okok (rovarkár, betegség, időjárás stb.) behatása nélkül többé kevésbé cse-nevész kulsőt nyertek, a levelek elhalványultak, a gyökérzet rosszul fejlődött és ezért a növényeket könnyen lehetett a talajból kihuzni. Sulyos esetekben a vetés ki is pusztult, azok a növények pedig, amelyek később magukhoz tértek, fejlődésben és termésben visszamaradtak.

Ma már tudjuk, hogy e beteg jelenségeket egészen más okok idézhetik elő, úgyhogy újabban a „talaj savanyuság betegsége” kifejezést a német szaktudósok, mint helytelen elveik.

A. Densch például így nyilatkozik:

„Ilyen fejlődést gátló tényezőnek nézem elsősorban a talaj fizikai rosszabbodását mészhány következtében, amely különösen hideg, esős időben a talaj összeizapolására vezethet és amelynek következményeként hiányos szellőződés és azzal a gyökerek lélekzésének megakasztása, továbbá a baktériuméletnek és a talajban minden átalakulásnak megakasztása áll be szükségszerűen.”

Fresenius felhossa, hogy különböző kutatók csak közvetett fontosságot tulajdonítanak a talaj u. n. savanyuság-betegségének és azt nem

Legújabb típusu FORDSON TRAKTOROK

gazdasági gépek és autók, HOFFER és SCHRANTZ cséplőgépek lerakata

„PERRY” cégnél. Cluj, Strada Regina Maria No. 2. Telefon 999. szám. 3883

Ahol a mai naptól kezdve a gyár utasítására mélyen leszállított áron részletfizetésre szerezheti be gépszükségletét.

„Gazdák” Általános biztosító Részvénytársaság.

Székhelye: Arad. Allgazgatóságok: Kolozsvár, Temesvár. Vezérképviselőségek: Arad, Brassó, Nagyvárad, Marosvásárhely, Déva, Dicsőszentmárton Gyulafehérvár, Nagyenyed, Szatmár és Nagyszében. Elfogad tűz, lég, élet, állat, betöréses lopás, baleset, szavatossági, szállítmány és üveg biztosításokat. — Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatót nyújtanak a vezérképviselőségek és egyesületünk titkári hivatala.

annyira a savanyu reakció közvetlen hatására viszik vissza, hanem inkább anyagcsere- és táplálékanyagbetegségeknek tartják.

Hogy az őszi vetésben kora tavasszal mutatkozó savanyúság-betegségnek oka a talajnak télen át történt összezsapolása és ennek következményeként a talaj szellőztetlensége, a baktériumélet csökkenése, a salétromképzés (nitrikáció) meg nem indulása stb. lehet, arról *Leonhards* dr. közölt csattanós bizonyítékot.

„Nemrég egy olyan könnyű talaj, amely állítólag talajsavanyúságtól szenvedett, legfelsőbb rétegében cserepes volt és a savanyúság fellünése után részben nemsokára megboronáltatott, több nappal a boronálás után feltűnően megjavult a nem boronált résszel szemben, úgyhogy be nem avatótnak azt kellett feltételezni, hogy a táblának ezt a jó részét különösen gazdagon megtrágyázták kénsavas ammóniákkal. Itt tehát egyedül a boronálás, a talaj jobb szellőztetése elegendő volt a levegőhiánytól előidézett betegségeket nemcsak megszüntetni, hanem még buja fejlődést is előidézni.”

Ugyanezt minden csapadékos tél után módomban van megfigyelni oly talajon, mely igazán nem savanyu, mert 6-5% benne a szén-savas mész.

Hogy a talaj savanyúság-betegségének más oka is lehet, mint maga a savanyúság, az is mutatja, hogy a neki tulajdonított beteg jelenségeket sikerült olykor zöldtrágyázással, sőt istállótrágyával megszüntetni.

Densch, Hunnius és Pfaff szerint is a növényzet fejlődésének megakadását többféle ok idézheti elő: táplálékanyag hiány a táplálékanyagoknak a talajban való leköttetése folytán, de nem annyira foszfor- és kálihiány, hanem inkább nitrogénhiány. Kimondják, hogy: „A talajsavanyúság csak szélsőséges esetekben lesz a károknak közvetlenül oka, a legtöbbször a károsodás a talajnak mechanikai és baktériumi vonatkozásokban való kedvezőtlen átalakulására és ezek következményeire viendő vissza.”

Röviden összegezve tehát a talaj savanyúság-betegségének sokféle oka lehet, de ezeknek az okoknak sorában nem szerepelnek a savanyu műtrágyák.

A vetésre miként készítsük elő a talajt?

Vegyük sorra a művelési növényeket s kezdjük a sorozatot a legfontosabbakkal, az őszi kalászosokkal, vagyis a kenyérgabonákkal, melyeket előszeretettel természetesen a magyar gazda, annál is inkább, mert aránylag legkevesebb dolgot adnak neki a tenyészidő alatt s azért — ha megfelelő talajba jutnak — majdnem a legnagyobb tiszta jövedelmet szolgáltatják s végül mindég biztosan piacra találnak, nem kell azon aggódni, hogy a termelő nyakán marad az áru, mint sok más növényvel megesik.

Ezek a növények az őszi buza, őszi rozs, kétszeres, az őszi (takarmány) árpa és az őszi (káposzta) repce.

Tudjuk ugyan, hogy nem szabadna gabona után ismét kalászosot vetni, de gyakran megesik, hogy a „szükség törvényt bont” és kénytelenek vagyunk p. o. őszi buza, vagy őszi (esetleg tavaszi) árpa után rozsot vetni pl. ha változtatjuk a vetésciklusokat, vagy a táblák beosztásán esik változás, avagy ha más módon nem tudjuk a házi szükségletre a cseléd, vagy más szegődményre és vetőmag iránti igényeket kielégíteni stb. Ily esetekben a talajelőkészítésnek első feladata a tarló csekély buktatása legyen, már az aratás folyamán, hogy ezzel a talajban rejtőző nedvességet megkőssük, a hajcsövesség megszüntetése által. Egyben szellőztetjük a felső réteget, képessé tesszük azt az éltető levegő, csapadék és meleg befogadására, mely három tényező a talajtápanyagok oldását, feltárását mozdítja elő, vagyis nemcsak maga a hántolt vékony réteg, hanem még alatta is néhány cm.-nyi talaj megérik,

termőképes lesz s benne talajbaktériumok (vég-lények) gyorsan elszaporodnak. Végül a talaj lehántása folytán a kiperpett gabona és gyommagvak a legkisebb permeteg, sőt a nagyobb harmat által is kellő nedvességhez jutván, csirázásnak indulnak és a következő szántás, vagy fogasolással tönkre lesznek téve. Ez a legjobb gyomirtó eljárás.

A tarlóhántás után 4—5—6 hétre adjunk a talajnak mélyebb 6—7—8"-nyi keverő szántást, mely hivatva van lazítani a tömört réteget s a szellőztetést és csapadékbefogadást mélyebbé tenni, a talajt keverni, gyomtól megszabadítani (azokat beföldelve) és — az időközben össze-tömödött szántás dacára is — visszatartani a talaj vízkészletét azzal, hogy az esetleg újból létrejött talajhajcsövességet megszünteti.

Ha ez a szántás is beérett, közvetlenül vetés előtt adjuk meg a vetőszántást — sekélyen 3—4"-re. Rozsnál a vetést megelőzőleg két héttel végeztük ezt a műveletet, mert a rozs kissé ülepedett talajt kíván. Hogyha munkatorlás, vagy egyéb okok miatt megkésztünk volna a szántással, vagy nem volt még a talaj eléggé beéredve, akkor közvetlen szántás után is vehetünk ugyan rozsot, de a vetőgép előtt használjunk alaltajtömörítőt (packart), vagy ennek hiányában hengert. Nem kell attól félni, hogy a talajt ezen eszközök kiszárítják, mert hiszen a gép csoroszlály és az utánuk alkalmazott fogas a hajcsövességet megszünteti.

Midőn takarmánynövény után vetünk őszi kalászosot, szinte ugyanugy járunk el, mint fentebb leírtam a gabona utáni vetést, csak-hogy ilyenkor több időt engedünk a talaj beéredésére, mert hiszen a takarmányfélék korábban kerülnek le s így az egyes szántások között hosszabb időt hagyhatunk. Ha ezen idő alatt nagyon kigyomosodna a talaj, nehogy ezek a gaznövények magba menjenek, fogasoljuk meg a területet. Homokon elég két szántás, mert a talaj úgy is könnyű s nem kíván nagyobb lazítást.

Kapásnövények után is szoktak őszi gabonát vetni, de mert ezen földek többször kapálás és esetleges töltögetés által amúgy is meg lettek lazítva, utánuk két szántás is elegendő lesz annál is inkább, miután tarlóhántásra ugy sincs szükség, lévén a hajszálcsövesség amúgy is megszakítva a felső réteg porhanyósága által. Sőt nagyon gyakori az az eset is, hogy később marad a kapáskukorica, répa, vagy burgonya betakarítása s ennél fogva már nincs idő két szántásra, hanem egy szántásba kell vetni az ősziakat.

Kender és len után is úgy járunk el, mintha ezek is kapásnövények volnának.

Ritka ugyan ma már a tiszta ugar, de megtörténhetik az is, hogy ilyen talajba kerül az őszi kalászos, melyet szinte három szántásba kell vetni, de ha nagyon gazosodik a föld, vagy összetömődik, vagy cserepesedik, kérges lesz, akkor esetleg 4, vagy 5 szántást is kaphat.

Repce után szintén őszi búzát szoktak vetni, ez alkalommal is elegendő két szántás annál is inkább, ha kapálva lett a repce s gyommentes, tiszta, porhanyó a talaj.

Szükségesnek tartom megjegyezni, hogy a szántást tárcsásporhanyítóval történt megmunkálás is helyettesítheti, különösen a tarlóbuktatás, valamint a vetőszántást is pótolhatja ez a gyorsabban haladó munka; csupán a forgató, vagyis keverőszántást kell mint eke-munkát végezni, mert ennél a kellő mélységre nem igen hatol le a tárcsás, de meg ez a szerszám csak kever, de nem forgat s különben is a gyomirtás szempontjából is indokolt, hogy két tárcsázás között egy szántás is legyen.

Tavaszi kalászos takarmány, vagy kapás alá egyformán készíthetjük elő a talajt; t. i. tarlóbuktatás, őszi mély szántás és tavaszi fogasolás, vagy tárcsázással, mert szántani tavasszal nem szabad.

A repcét is őszi gabonaszámba veszik s ennél fogva ennek is három szántást kell

kapnia, hogy porhanyó földbe jusson az apró mag, melyet csak sekélyen szabad alátakarni. Minthogy azonban a repcét nálunk legkésőbb augusztus 20-ától szeptember 1-éig kell vetni, már ez az időpont is kizárja azt, hogy gabona után vessünk repcét, de másrészt a repce a jó táperőben levő, gazdag talajt szereti, mely feltárt tápanyagokban bővelkedik, azért is eleink tiszta ugarba vetették, most azonban leginkább korán lekerült őszi, vagy tavaszi takarmánynövények: őszi búkköny v. borsó, tavaszi zabos, v. árpás búkköny, illetve borsó, vagy feltört herék, lucernák, baltacinek, vagy fűkeverékek után lehet kellőleg elkészíteni a talajt repce alá. Rét-, legelőtörés, vagy erdőirtás, szóval szűztalaj szinte megfelel a repcének. Legjobb, ha előveteménye kap istállótrágyát, hogy a művelésénél, sarabolásánál, kapálásánál, esetleg feltöltésénél a szalmás ganaj ne galibázzon a talajmegmunkáló eszközöknek. De ha közvetlen repce alá kell trágyázni, akkor lehetőleg érett, vagy szecszkázott, szalmával készült istállótrágyát alkalmazunk. Lehet repcét vetni korai burgonya után is, mely már május végén piacra kerül s az esetben épen úgy, mint a takarmányok után, május végén volna az első szántás (tarló buktatás) június második felében (vége felé) a mélyebb keverőszántás és augusztus közepén a sekély vetőszántás. Buja v. trágyás földbe, később lekerült kukorica után is (feltéve, hogy őszi mély szántást kap) szinte lehet repcét vetni, de a tuskókat ki kell tisztán szedni.

A komló termés és értékesítés kilátásai.

Erdély, sőt egész Románia fő komlótermelő vidékén: Segesvárt és környékén a komlót sokat szenvedett a május-júniusi viharok, esők és jégverések következtében.

A peronospora is lényeges károkat okozott különösen a fiatal — az évi — ültetvényekben. Több komlótermelő megkísérelte a bordói lével való permetezést; az erdélyi komlóvidéken tudomásom szerint most első ízben. Bár a permetezésnek eddig kevés eredménye látható (általában igen későn permeteztek), a júliusi szép meleg napok igen sokat javítottak a termés-kilátásokon. Mindenesetre reméljük, hogy a tavalyi, mennyiségben és minőségben egyaránt katasztrofálisan rossz termésnél lényegesen jobb lesz az eredmény; bár a középezt aligha fogja fölülmulni.

Áralakulásról nálunk még nem lehet szó. Külföldről — honnan szintén gyenge, de ujabban javuló termés-kilátásokat jelentenek — már az új termésre kötött elővételek hírére halljuk: Németországban 50 kg.-ként 500 márkáért (cca 26000 Lei) kötik le az új termést. A saari piacon mult évi komló 50 kg.-ja átlag 3000 cseh korona (cca 18500 Lei). A mi termelőink 100 kg.-ként 20—25000 Lei közötti árakat remélnek; minthogy az erdélyi komlót háboru előtt is a jobb német és cseh komló fele áráért vásárolták. Mig azonban háboru előtt komlónkat csak exportra keresték, addig utóbbi években a legelőkelőbb belföldi sörgyárak is jelentős tételeket vásároltak s az egész erdélyi komlótermés belföldön nyert elhelyezést.

Érdekes volna a belföldi komlótermelés és fogyasztást egymással számszerűen szembeállítani. Sajnos, erre nézve csak közvetett adatokkal rendelkezem. A háboru előtti években Magyarország erdélyi részein termeltetett 455 kat. holdon évente átlag 1820 q komló. Ezen területnek legalább $\frac{3}{4}$ része a háboru alatt más művelés alá vétetett; részben a munkáshiány, főként azonban a teljesen megszünt kerelet folytán. Bár a háboru óta sok régi komlós ültetett be újra és sok új is létesült: alig hiszem, hogy jelenleg Erdélyben 250 kat. holdnál nagyobb területen folya komlótermelés; Románia Erdélyen kívüli területeinek komlótermelése pedig minimális. Semmiesetre sem termel Románia évi 1200—1500 q-nál több komlót.

Ezzel szemben hivatalos statisztika szerint Romániában 1924 évben összesen 812983 hektoliter söröt főztek, kerek 800,000 hl-t és hl ként 0.5 kg. komlót véve alapul: sörgyáraink évi komlószükséglete 4000 q-ra tehető, s így igen jelentős komlóbevezetásra szorulnak. Jó lehet tehát komlótultermelés Romániában egyelőre nincs: mégis meggondolandó, hogy nem volna-e kockázatos a komlóval beültetett terület lényeges emelése. Gyáraink most is szívesebben vásárolják a drágább, de állítólag hitelbe kapott külföldi komlót; s a romániai kínálat jelentős emelése esetén egységes föllépésükkel könnyen lenyomhatnák az árakat. Annál is inkább, mert mint a háború alatt látjuk: akkor is főztek söröt, mikor a komlót senki sem vásárolta. „Fraget nur nicht, wie!” mondaná a német. Mindenesetre ajánlatos volna komlónk számára kisebb igényű külföldi piacot (Balkán, Levante, Oroszország) is szerezni, hogy biztosítva legyünk arra az esetre is, ha gyáraink ismét visszatérnének a jobb minőségű cseh komló kizárólagos használatára. Cs. Z.

EGYLETI ÉLET.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be július hónapban:

1925. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Hangya Kisborosnyó, Velicsek Gusztáv Mezősomyó, ifj. br. Bánffy János Szilágynagyfalú, Dánlel Elemér Vámosgálfalva, Beliczay Sándor Marosvécs (50 L.)

1925. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Velicsek Gusztáv Mezősomyó, ifj. br. Bánffy János Szilágynagyfalú, Dánlel Elemér Vámosgálfalva.

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Ferenczi Géza Kékes, Hangya Kisborosnyó, Velicsek Gusztáv Mezősomyó, ifj. br. Bánffy János Szilágynagyfalú, Dánlel Elemér Vámosgálfalva, Mark Samu Mezőmehes, Klobnitszky Jánosné Szilágyfalva, Döry György Náprád, Seethal Ferenc Miklósvár (II. r.), Dobai P. Bálint Sarmaság (II. r.), Gazdakör Kalotadámos (II. r.), Gyémánt Ernő Andacspuszta, Virág Károly Zilah (100 L.), Kelemen Dénes Tarcsafalva, Vajna Gábor Maroscsapó, dr. Gál Miklós Torda.

1926. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Tilmár Tivadár Kolozsvár, Turzay Albert Puj, Ferwagner Károly Barantonhegy, Finna Kálmán Nagyenyed (25 L.), Gyerkó Márton (100 L.), Beliczay Sándor Marosvécs.

1926. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Turzay Albert Puj, Hangya Kisborosnyó, Velicsek Gusztáv Mezősomyó, ifj. br. Bánffy János Szilágynagyfalú, Dánlel Elemér Vámosgálfalva, Mark Samu Mezőmehes, Klobnitszky Jánosné Szilágyfalva, Ferwagner Károly Barantonhegy, Döry György Náprád, dr. Sinkovits Ottó Szentkatolna, Finna Kálmán Nagyenyed, Kelemen Dénes Tarcsafalva, gr. Wacs Béla Mezőzáh, Vajna Gábor Maroscsapó, Gyerkó Márton (50 L.), Beliczay Sándor Marosvécs.

1927. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Tóth István Hídvég, Gyerkó Márton Marosvécs (150 L.) dr. Gál Miklós Torda.

1927. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Tóth István Hídvég.

Kisebb szakközlemények.

Boronálás. Boronálást a következő esetekben végzünk földjeinken: 1. Két szántás között a föld elegyengetésére, hantok megtörésére, hogy a következő szántásnál a föld jobban omoljon az eke után és ne száradjon annyira ki, egyúttal pedig a gyomok, gazok, tarló és trágyamaradékok összegyűjtésére. 2. Közvetlen vetés előtt a föld elegyengetésére. 3. Vetés után a földbe való keverésére és esetleg később kérges földeken a kéreg megtörésére. 4. Igen buja vetések és tarlórépa megtrikálására, mikor azok még oly alacsonyok, hogy a borona eljáráshoz bennök. 5. Kora tavasszal őszi vetésekre. 6. Rétek, lóherföldek porhanyítására, valamint a moha irtására ősszel vagy kora tavasszal. A boronálást úgy a szántás irányában, mint keresztben, vagy pedig váltakozva is végezhetjük. Gyomok irtásánál először keresztben, azután a barázda irányában boronáljunk. Az idő tekintetében amennyire lehet olyankor boronáljunk, mikor a föld sem tulságosan nedves. Ha nagy hantokat kell megtörni a boronával, gyorsabban kell vele haladni, ha könnyebb munkát végez lassabban. A borona munkaképessége könnyű egytagu boronával egy pár ló után 4-6 kat. hold, naponként 10 órai munkaidőt számítva.

Békarokkás rét följavítása. A zsurló (melyet vidékeken másképp hívják), a rétek és legelők kártékony gyomnövénye, melynek ki pusztítása nagyon nehéz, mert gyökérzete mélyen megy le a talajba. A zsurlónak többféle fajtája van és noha általában a nedves talajt szeretik, van olyan is, amelyik a szárazabb talajokon is tenyészik. Ez az oka, hogy a kipusztítás módjai is különfélék. Ajánlatos a talaj meszezése és nitrogénnel való trágyázása, a nedves részeknek pedig a lecsapolása. Jó hatást tapasztaltak a legeltetéssel is, mert a taposást (tiprást) nem állja. Legelőn a csordával való kosarazás is pusztítja.

Vegyes közlemények.

A csekk- és giroforgalom bevezetése. Folyó évi augusztus elsejével életbe lépett Bukarestben a jegybankcsekk- és giroforgalom. Célja ennek a készpénzforgalom lehető redukálása. Lényege, hogy a sok különböző tartozás és követelés kiegyenlítését a jegybank számláin leegyszerűsítjük.

Egyelőre Erdélyben még nem vezették be a forgalomba a fizetés ilyen módozatát; clearing-forgalom csak Bukarestre fog vonatkozni, mégis a főbb szabályokat közölnünk kell.

Minden egyes magán személy, bejegyzett kereskedő, vállalatok, hatóságok nyitathatnak maguknak a Banca Națională folyószámlát, vagy csekk számlát, ez utóbbit kötelesek írásban kérni. Kérés elintézése után a számlatulajdonos köteles aláírását, illetőleg cégjegyzését hiteles példányban bemutatni.

Azon számlatulajdonos, aki nem lakik a Banca Națională, vagy ennek valamelyik fiókja székhelyén, köteles egy lakást az illető városban kijelölni, vagy viselni a postai értesítések költségét. Csekk számlát nyitítani óhajtó magánosok kötelesek minimális óvadék-összegként 5000 leit; kereskedők, iparosok 10.000 leit, bankok 30.000 leit, clearing forgalomban pedig 50.000 leit letenni. Első félévi zárlat után az óvadék összege kiegészítendő a forgalom alapján.

A számlatulajdonosok kapnak a jegybanktól egy fehér lapokból álló csekk- és egy vöröslapokat tartalmazó átutalási füzetet. A fehér csekk lapok bemutatásra fognak szólni, annak fizet a bank, aki prezentálja és a bank jogosított, de nem köteles azt vizsgálni, hogy a csekk lap bemutatója a jogos tulajdonos-e vagy sem. Nem tintával, vagy hanyagul kiállított csekket a bank nem fizet ki. Csekkönyv elvesztése azon-

nal bejelentendő. A fentiekből láthatólag a gazdaközönség is igénybe veheti majd e fizető eszközöket, habár részére kevésbé kényelmes, mint a városokban lakóknak.

Waggonhiány. — Közlendős, hogy a közlekedési kormány a gabonaexport lebonyolításához nem kielégítő kocsiállományát a kiegészített kocsi kijavítása által határozta el kiegészíteni és 7000 kocsi pályára állítására 355 millió leit utalt ki. A vasuti szállítások lebonyolítására nézve illetékes helyről nyert értesülés szerint az erdélyi vasutigazgatóságok a teherkocsi kiutalásánál átlag két hónapi késéssel dolgoznak. Csak a kolozsvári vasutigazgatóság területén nemrégiben még kb. 5700 kocsi rakomány áru várt berakásra, ami a gabonaexporttal teljesen fokozódni fog. Erdélyben a normális vasuti forgalom lebonyolításához 4-5 ezer kocsi hiányzik, az export biztosításához ennek a kétszerese. Az exportálásra kerülő buzafelesleget 300 ezer kocsi becsülve nem látszik valószínűnek, hogy a jelenleg rendelkezésre álló kocsiállománnyal az exportálást eredményesen meg is indíthassuk annál kevésbé, mert az exportkocsi havonta legfeljebb kétszer rakható meg. Tekintetbe jön itt az is, hogy a kiegészített kocsi kijavítási munkálatai mennyire előrehaladt stádiumban vannak.

Időjárás. A botfalusi cukorgyár meteorológiai állomása július hónapja vonatkozásán az időjárást illetően a következő megfigyeléseket tette: A maximális légnyomás 722,6 volt július 19-ikén, a minimum pedig 709,1 július 29-ikén. A legnagyobb meleg +30,2 C-t július 28-ikén észlelték, a legkisebb meleg pedig 19-ikén +9,9 C volt. — A július havi középhőmérsékletet +18,83 C-ban állapították meg. A legnagyobb csapadék július 23-ikén 50,3 m/m. volt. A csapadék egész havi mennyisége 184,6 m/m., a csapadékos napok száma 13 volt.

A malomipar szervezkedése. A várható kedvező külföldi gazdasági konjunkturák hatása alatt, mint általános jelenséget figyelhetjük meg a malomipar terén azt a törekvést, hogy ujabban a középalmok is áttérnek a kivételre való örlésre. Ez az átalakulás rendszeresen szélesebb körű szervezethez vezet, újabb tőkék bevonásával jár. Sőt nagyobb, a lisztexportnak a Regátból Giurgiu kikötőből nyugatfelé való irányítására törekvő új alakulatokról is kapunk hírt. Midőn a malomérdekeliségek együttes lisztértékesítő társasagokká való szervezését látjuk, hangsúlyozni kívánjuk, hogy a gazdaközönségnek egyáltalán nem érdeke a gabonaexportálás által elérhető árkülönbözetet más szervezetnek átengedni s gabonáját csak úgy tudná örlési célokra lekötöni, ha a malmok ezt az árkülönbözetet megfelelő árak fizetése által biztosítanák, illetve a gabonának liszt alakjában való exportálása által elért helyi értékből a gazdára eső részt a gazdának átengedné.

A „Gazdak” Általános Biztosító Résvénytársaság közlése szerint a mérlegében és eredménykimutatásában beszámol az 1925. évi december 31-iki állapotáról. A mérleg 25 millió 832 ezer lej saját biztonsági tőkét tüntet fel, fél millió lei tiszta nyereséggel. A nyereség főleg tűz-, haláleseti és vegyes biztosításokból származik. Biztosítási díjakból befolyt kereken 67 millió, a viszontbiztosítási díjak kiadásai összege kereken 25 millió, a károk pedig 24 milliót tesznek ki. Az intézet mérlege 52 millió 818 ezer lej aktív mutat fel, ebből kamatozólag elhelyezett tőke 19 millió, értékpapír 25 millió fölül, künnelev követelések kereken 20 millió, biztosító és viszontbiztosító intézetek tartozásai 5 millió fölül összeggel figurálnak, stb. Tartozások lapján a biztosító és viszontbiztosító intézetek követeléseit találjuk kauciókból 11 millió fölül és dijszámlán 4 és fél millió fölül összeggel. Ezekkel egyszerűen adva is vannak a mérleg több és jellemzőbb tételei. Amint a mérleg tételei mutatják, jellemző az üzletvitel módjára a szoliditás, a biztosságra törekvés, a nagy kockázat kikapcsolása, habár az nagy jövedelmet hozhatna

Aranyér
„Anusol” Goedecke

Aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer.

Egyszerű alkalmazás, biztos siker. Minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. Ártalmatlan alkotórészekből mentes. Reggel és este egy kupocskára lesz a végbélbe bevezetve.

3932

Minden patikában és drogériában kapható.

Raktár: F. H. MEES

BUCURESTI, Cal. Grivitei 61

Gyár címe: Goedecke & Co. chem. fabr. Leipzig.

is. A jégkár elleni biztosítási ág az intézet részére mult évben nem volt jövedelmező a sok jégeset folytán, de a körütekintő és cél-tudatos üzletvezetés más ágazatban biztosította a jövedelmet. Általában megállapítható, hogy az intézet ügyletköre a mult évvel szemben jelentősen kiterjedt s amennyire az eredménykimutatás lehetőséget nyújthat a gazdasági rentabilitás megállapítására, a körülményekhez képest igen kedvező képet nyertünk s őszinte örömminkre szolgál, hogy a gazdaközönség érdekelt érintő egy ily intézet erős lendülettel indult fejlődésnek s fejlődési alap-feltételeit és lehetőségeit teljes mértékben fennforogni láthatjuk.

A társaság a következő ágazatokban vállal biztosításokat: tűz-, jég-, betörés és lopás elleni, üveg-, balesetbiztosítási díjvisszafizetéssel, vagy anélkül, szavatossági, szállítmány-, állat-, életbiztosítást.

A társaság igazgatósága: elnök: dr. Groza Petru, alelnökök: Knitzig János volt főispán, nagybirtokos, Láng József vezérigazgató. Igazgatósági tagok: dr. Avramescu V. volt prefektus, kincstári jogügyi igazgató. Dr. Boca I. szolnokdobokamegyei mezőgazdasági kamara elnöke, országgyűlési képviselő. Dr. Busuioescu D. államiikár. Dr. Garda K. a Hangya alelnöke. Dr. Gyárfás Elemér a Dicsőszentmártoni Közgazdasági Bank elnöke, szenátor. Kletz A. a Sváb Központi Bank R. T. vezér igazgatója. Dr. Lazar Augustin aispán. Leölkes B. vezérigazgató. Dr. Moldován S. az aradi törvényszék volt elnöke, szenátor. Paşcuţiu S. kir. közjegyző. Pesselt J. a Rioniune Adriatica di Sieurata Triest, igazgatója. Szász István az Erdélyi Gazdasági Bank elnöke. — Felügyelő bizottság: Dr. Buschman A. kir. közjegyző. Gebhardt D. igazgató. Popa C. városi tanácsos, Török Bálint az E. G. E. titkára.

A cseh agrárvámok miatt az ország kereskedelmi mérlegében több százmillióramenő eltolódások állanak be. Átlagosan számítva megállapítható, hogy a búza, rozs, zab és az élő állatok kivitelénél az ország kb. egy milliárd lejt veszít. A csehországi vámok hatásának kiküszöbölése, illetőleg a bevétel lehetővé tétele érdekében a többi államok részéről különböző törekvéseket, ellenintézkedéseket látunk. Nálunk, tekintettel, hogy a közérdekében történne a gazdaközönség jogos kívánságának teljesítésével a kiviteli vámok eltörlése, ez lehetne a védekezésnek egyik módja. Azonban értesülésünk szerint a kiviteli vámok az angol kölcsönök érdekében vannak lekötve. Így a védekezésnek más alkalmasabb módját kell megtalálnunk, amely gazdasági érdekeinknek, azok természetének leginkább megfelel.

A munkásbalesetbiztosítási járulék felemelése. A betegsegélyzési vezérigazgatóság értesülésünk szerint felemelte rendeletileg a balesetbiztosítási járulék szorzó számát 0 85 ről 2.25 re, ami a járulék 180 százalékos megrálgulását jelenti. Ugy értesülünk, hogy a munkaadók a felemelést sérelmesnek és törvénytelennek tartják s bírósági ítéletel kérik megállapítását annak, hogy a minisztériumnak nem volt joga e kérdést az ellenőrzési tanács meghallgatása nélkül rendeletileg szabályozni.

P I A C.

Országos vásárok.

Aug. 11-én. Ecel, Kisapold, Pálos, Szilágy-cseh, Vármező. — 12-én. Harasztkerék. — 13-án. Felek, Marosujvár, Resicabánya. — 14-én. Kányád, Krassóvár, Magyaramegye. — 15-én. Berkesfalva, Csákova, Kerelőszentpál, Óbese-nyő, Szászbuda, Ujpécs. — 16-án. Alibunár, Avasujváros, Németszentpéter, Gernyeszeg, Honció, Nagybárod, Papolc. — 17-én. Dés, Előpatak. — 18-án. Barót, Drág, Nyárádköszvényes, Sarmaság, Soborsin, Uima, Volla. — 19-én. Csikozmás, Erdőszáda, Farkaslaka, Nagyenyed. — 20-án. Magyargyerőmonostor. Nagysomkut, Szereka. — 21-én. Aranyoslóna,

Ferenchalom, Kiskapus, Mócs, Moldova. — 22-én. Egeres, Gyimesbükk, Kunszentmárton, Vinga.

Állatárak:

	Fej. tehén borjuval	Hízott ökrök sulyban	Igás ökrök párja	Hízott sertés sulyban	Igás ló darabja
Cs.-szereda	—	—	—	—	—
Dés	—	—	—	—	—
Érkésertü	5-8000	—	15-20000	40	8-10000
Kézdizstker.	10-12000	28-30	18-25000	32-36	6-10000
Klopodia	6-10000	22	10-12000	34	6-12000
Kötliget	—	—	—	—	—
Kövend	8-12000	—	18-28000	—	5-10000
Magyarigen	8-15000	—	—	—	—
Magyarnemegy	8-12000	—	20-30000	—	4-8000
N.-szében	—	—	—	—	—
P.-kamarás	—	—	—	—	—
Sülelmed	7-10000	28-29	15-22000	32-34	10-15000
Temesvár	9-12000	—	—	—	7-10000
Újszentes	—	—	—	—	—

Termények árai mázsánként:

	Buza	Rosz	Árpa	Zab	Tengeri
Bodófalva	700	550	500	500	650
Cs.-szereda	—	—	—	—	—
Dés	—	—	—	—	—
Érkésertü	870	500	450	500	550
Kézdizstkereszt	880	610	550	510	470
Klopodia	700	500	400	400	550
Kötliget	—	—	—	—	—
Kövend	710	—	580	400	480
Magyarigen	880	—	—	—	550
Magyarnemegy	800	550	—	520	500
Nagyszében	850	—	620	580	580
P.-kamarás	—	—	—	—	—
Sülelmed	800	600	500	500	560
Temesvár	—	—	—	—	—
Újszentes	—	—	—	—	—

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA; szavanként 3 lei. Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttanak. Legkisebb apróhirdetés díja 30 lei.

Gazdasági intézőt és kertészt keresek 200 holdas birtokomra, lehetőleg mindkettő nős, előbbi akadémiái képzettséggel biro legyen. Cim a kiadóban. 3943.

Szakiskolát végzett többévi gyakorlattal, gazdasági, ispáni, konyha-, gyümölcs- és diszkereszei állást keresek mellelbeli belépésre. Ajánlatot a kiadó továbbít. 3945.

Csépléshez
 állandó nagy raktár
emelőkbén
 mindenféle hordképességgel 1000—30.000 kg.-mig fában és vasban.
 Gyártmány: Gebr. Dickertmann, Bielefeld.
Ing. A. Jakobi & Co.
 műszaki iroda.
 Timisoara, Verpflegsmagazin.
 Sürgönyc.: Jakobing. Telefon: 19-89, 20-32.
 3941

Az E. G. E. kiadásában megjelent könyvek és egyéb nyomtatványok árjegyzéke.

1. ár, ha a füzetet személyesen veszi meg;
2. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi és egy-szerű postal küldés mellett, a füzet megérkezését felelősséget nem vállalunk.
3. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi ajánlott és felelős postal küldéssel.
4. ár, ha a füzetet utánvétellel küldjük meg.

Megrendelések azok értékével együtt az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala (Cluj—Kolozsvar, Str. Andrei Muresan 10.) címére küldendők. Öt példányon felüli füzetmegrendelés esetén 25 százalék engedmény. Lei

1. Réti János. A trágyáról, a trágyázásról 5 6 12 16
2. Gáspár J.: A kaszálók és legelők ápolása 20 21 27 31
3. Virág Elek: Sertésenyésztés és hizlalása 20 21 27 31
4. Tormay Béla. A borjúk fölneveléséről 5 6 12 16
6. Hauer Géza. A fejőstehénről 5 6 12 16
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről 5 6 12 16
12. Ritter G. A házikert 30 31 37 41
17. Ásványi Lajos. A vörös löhere természetéről 8 9 15 19
19. Herényi: A nyerstakarmányok eltevése 5 6 12 16
20. K. Vörös S. A gazdaságok berendezéséről 5 6 12 16
21. Marx Ferenc. A kosárfűz termelése 5 6 12 16
22. Kovácsy B. Házi állataink takarmányozása 5 6 12 16
30. Nemes István: Az öntözés 5 6 12 16
36. Jakab L. Állataink egészségének gondozása 10 11 17 21
38. Cserháti S. A gyomok kártékonytsága 5 6 12 16
43. Ikafalvi. Szőlőművelésről 5 6 12 16
46. L'Hullier I. A káposzta-félék természetéről 5 6 12 16
47. Dr. Balntner F. A mezőgazd. szeszgyárak 5 6 12 16
52. Dr. Barna. A kenyéradó növények el-lenséget 10 11 17 21
56. Dr. Cséser Lajos: Kalauz a falusi gazdasági társadalomtudományban 10 11 17 21
57. Szász Ferenc. Tejgazdaság. Sajtőkészítés 15 16 22 26
58. Jászberényi András. Tejgazdaság, vaj-készítés 15 16 22 26
59. Cséser Gyula. Az utak és terek fásítása 5 6 12 16
60. Dr. Szentkirályi Á. Erdély juhai és juh-tenyésztése 40 41 47 51
61. Dr. Páter B. A gyógynövénytermesztés 10 11 17 22
- Dr. Nagy E. A gazdakörök szervezéséről 10 11 17 16
- Hágtatási jegyzék darabja 5 6 12 16
- Hágtatási és borjuzási jegyzék darabja 5 6 12 16
- Törzskönyvelési lap tehének és bikák részére 5 6 12 16
- Próbafejési napló darabja 5 6 12 11
- Napszámjegyzék 100 oldalas 20 21 27 36
- Napszámjegyzék 50 oldalas 15 16 22 26
- Napszámjegyzék 16 oldalas 5 6 12 14
- Szegődménylével darabja 3 4 10 16
- Gazdaköri alapszabályminta drbja 5 6 12 11
- Mezőgazd. kamarákról szóló törvény 10 11 17 21
- Az állattenyésztésről szóló törvény 10 11 17 21
- Dr. Szentkirályi Ákos „Erdély szarvas-marha-tenyésztésének dolga“ 15 16 22 26

Terjesszük az Erdélyi Gazdát a gazdák körében!

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvtárs.
 Cluj-Kolozsvar, Piata Unirel (volt Mátyás király-tér) 7. sz.
 Alaptőkéje: 25.000.000 Tartalékok: cca 24.200.000
 Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. — Affiliált intézetet: Nagyenyed, Torda, Székelyudvarhely, Szászrégen, Nagybánya — Áruraktáral a vasúti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámít, átutalásokat teljesít, mindentéle bankszerű üzletet előnyösen végez. Safe deposit. — Engedélyezett devizahely.

Minden modern gazdaságban a
szuperfoszfát-műtrágya
 nélkülözhetetlen. 150 kg. kiszórásával holdan-ként 200—300 kg. terméstudblet érhető el.
„PHÖNIX“ FABRICA DE ACID SULFURIC SI PRODUSE CHIMICE SOC. ANON. **BAIA-MARE.**